

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Binali YILDIRIM tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Aylin NAZLIAKA
Ankara Milletvekili

AKP iktidarları döneminde, yüksek girdi fiyatları ve yanlış politikalar nedeniyle tarımda telafisi mümkün olmayan sorunlar yaşanmıştır. Türkiye ihracatçısı olduğu pek çok ürünü ithal eder hale gelmiştir. Tarımda dışa bağımlılığımız artmıştır. Özellikle son yıllarda izlenen dış politikalar ve Rusya ile yaşanan kriz tarım sektörünü derinden etkilemiştir.

FAO'nun verilerine göre; 2012 yılında dünyada 57,2 milyon hektar alanda, 1,1 milyar ton yaş sebze üretimi yapılmıştır. 2012 yılı itibariyle Çin 574 milyon tonluk üretimi ile dünyada en fazla yaş sebze üreten ülke konumundadır. Çin dünya yaş sebze üretiminden % 52 oranında pay almaktadır. Bu ülkeyi sırasıyla Hindistan (109 milyon ton) ve ABD (36 milyon ton) izlemektedir. Türkiye 28 milyon tonluk üretimi ile dünya sıralamasında dördüncü sırada yer almakta ve dünya yaş sebze üretiminden %2,5 oranında pay almaktadır. Yaş sebze sektörü hem katma değer hem de yarattığı istihdamla tarımımızda önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye'nin bu alanda iddiasını sürdürmesi, üretimini ve ihracatını artırması gerekmektedir. Buna karşın sektör son yıllarda ciddi bir gerileme içerisine girmiştir. Sorunlar sektörün geleceğini ciddi boyutta etkileyecek düzeydedir.

Türkiye 2014 yılında 1 milyon 166 bin 286 ton yaş sebze ihracatı gerçekleştirmiş, bu ihracattan 709 milyon 964 bin 865 dolar gelir elde etmiştir. 2015 yılında yaş sebze ihracatında bir önceki yıla göre miktar ve gelir açısından yüzde 17'lik düşüş yaşanmıştır. 2015 yılında 964 bin 166 ton ürün ihraç edilirken 591 milyon 355 bin dolar gelir elde edilmiştir. Bu rakam ihracatta yaklaşık beşte birlik düşüş olduğunu göstermektedir.

Bunun yanı sıra, yaş sebzede ihracat azalışı 2016 yılında da devam etmiştir. Ocak – Ekim 2016 döneminde taze sebze ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre miktar olarak yüzde 15, ihracatta ise yüzde 38 oranında azalmıştır. Üst üste yaşanan bu azalış sektörde pek çok üreticinin iflasına neden olmuştur.

Türkiye'nin yaş sebze ihracatı yaptığı ülkelerin başında Rusya gelmektedir. 2014 yılında yaş sebze ihracatımızın yüzde 61'ini Rusya'ya yaptık. Bu oran 2015 yılında yüzde 13 azalarak yüzde 48'e düşmüştür. Ocak-Ekim 2016 döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 91 azalarak yüzde 4'e olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin yaş sebze ihracatında en büyük payı yüzde ellinin üzerinde oranla domates almaktadır. Domatesin 2014 yılında toplam yaş sebze ihracatında yüzde 64

9428

olan payı 2015 yılında yüzde 8 azalışla yüzde 56'ya düşmüştür. Ocak – Ekim 2016 döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine oranla yüzde 15 azalarak yüzde 47 olmuştur.

Yaş sebze ihracatında ortaya çıkan bu tablo üreticiler için, 2017 yılının da sorunlu geçeceğini göstermektedir. Yaş sebze ihracatında sorunlar çığ gibi büyürken, bu konuda Tarım, Gıda ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'ten de bir açıklama gelmiştir. Bu açıklamada "Rusya'da yaptığımız heyetler arası görüşmede ihracatı yasaklanan beş ürünün (patlıcan, biber, nar, kabak ve marul) ithalat yasağının kalkması ile ilgili bugün Rus tarafı toplanacak. Bu yasağı büyük ihtimalle kaldırmadan yana olduklarını bize ifade ettiler. Bugün, yarın bu yasağın kalkmasını beklediğimizi görüşme çıktısı olarak ifade etmek istiyorum" denilmiştir.

Kamuoyuna umut gibi aktarılan bu açıklamanın pek de önem taşımadığı, sayılan ürünlerin toplam yaş sebze ihracatındaki payına bakıldığında anlaşılabacaktır. Sayın Bakan'ın saydığı beş ürün, ülkemizin yaş sebze ihracatındaki payının ancak yüzde 14'ünü kapsamaktadır.

Bu kapsamda;

- 1- İhracat verileri yaş sebze ihracatında büyük oranda düşüş olduğunu göstermektedir. 2014 – 2016 döneminde yaş sebze ihracatındaki düşüş nedeniyle üreticilerin yaşadığı kayıpların giderilmesi için ne tür önlemler alınmıştır? Bu dönemi zararsız atlatmaları için üreticilere ne tür somut destekler verilmiştir?
- 2- Yaş sebze ihracatında yaşanan düşüş, üretim sektörün yarattığı katma değer ve istihdamı nasıl etkilemiştir? Bu konuda yıllar itibariyle 2012-2016 yılına ilişkin veriler nedir?
- 3- 2014 yılı ve Kasım 2016 itibariyle ülkemizde yaş sebze üretimi, ithalatı ve ihracatı ne olmuştur? Bu dönemde yıllar itibariyle ihracat ve ithalatın ülkelere göre dağılımı nedir?
- 4- Domatesin ihracatına ilişkin yasağın kalkması için verilen bir tarih var mıdır? Domates üreticilerinin yaşadığı sorunların giderilmesi için yapılan bir çalışma var mıdır?